

גנה הגדולה והעיקרית מול מצודת הלי כוד. אין התיישנות על מילחמת יוסי-הלי פורים, ולא יכולה להיות התיישנות על מותם של שלוש אלפים חיילים במלחמתה. זעם הוא הריץ טלפונים לכל ה פעילים-בעבר של תנועות-המחאה, וחש עצמי מעט כמו "שומר הכבוד האבוד של מדינת-ישראל", כדבריו.

גם התנועה הדמוקרטית לשינוי לא קפאה על שמריה, ועשרות פעילים שלה השתתפו בכל ההפגנות. "בשבענו", אמר גידר עון אביטל, מנהל מחלקת-הפירסום של ד"ש, "כי מי שאחראי למחדל לא ייטול יותר חלק בשלטון. כל החיילים שהיו מוכרחים לעלות, לחמו בתעלות הקשר באפר ריקה, עברו מבית לבית בסואץ - כולנו, שלא נתנו למצרים להגיע לתל-אביב, לא ניתנו לדיין להגיע לארצות-הברית, כשר החוץ של מדינת-ישראל".

השרב אומנם נשבר, אולם האווירה התיממה מרגע לרגע. מאיר פעיל, שהתווכח עם צעיר שחור-שיער, נקלע לתוך תיגרה כשאנשי מישמר-הגבול מתפרצים מייד אל לב המהומה, וחובטים בוורעותיהם על שמאל ועל ימין. סעדיה מרציאנו, שהגיע עם חבורה של פנתרים שחורים מירושלים,

מי שהיה מפקד מעוז בור דפסט במלחמת יוסי-הכיפור, רים, מוטי אשכנזי, מתדרג את אנשיו, רובם מן הפעילים הוותיקים של תנועות-המחאה.

כבובה המגשימה את דחפיה הכמוסים של החברה המגיעה אותה מאחור.

אם להוסיף על כך את ההתעצמות הגוברת של הקולנוע המוסלמי והי ערבי, את השתחררותו לפחות חלקית, מן המגבלות הסיגנוניות והתוכניות של ה עבר, הרי היה בפסטיבל זה הומר רב למחשבה. בכלל, נראה כאילו הקולנוע מתכוון לדגדג בעתיד את מוחם של ה צופים הרבה יותר מאשר את התיישוים. ואת מפייצ-הקולנוע השמרניים מפחדה עובדה זו עד מוות.

ולסיום, הנקודה הישראלית. הגן של ויקטור נורד הוצג אומנם בפסטיבל, כדי שאיש לא יוכל לבוא בטענות על אנטי-שמיות של המרגנים, אבל תוצאות ה הצגה הזאת ייראו לעין רק בעתיד. ברור רק כי מאחר שההצגה אושרה ברגע האחרון, לא נכלל הסרט בחלק נכבד מפירוטו הפסטיבל, ואילו בחלק אחר צויין בטעות כאילו נעשה עליידי יצחק שני ויוסף דימנט (שהם המפיקים), ולא הבמאים של הסרט.

כדי למשוך צופים לאולם, חולקו לאורך הטיילת תפוזים מישראל עם פירסומת של הסרט עליהם, ותפוזים אלה יצרו אפילו תקרית מצחיקה. מפיץ יהודי מצרפת בא להתלונן שלא נאה לסרט ישראלי לעשות פירסומת עם תפוזים מארזיקו. מסתבר ששניים מן הארגונים, שהובאו מן הארץ לצורך זה נעלמו מן המלון ובעלי-המלון, שהתחייב להחזיר את האבידה, הביא תחתיהם שני ארגוני תפוזים מארוקאיים.

אשר להישגים המיסחריים של שאר ה מפיקים הישראליים שהיו בקאן, עדיין לא ברור מה הסיכומים הסופיים. משום כך ראוי לציין במיוחד את העובדה שהמכה ה-81 (הנקרא כאן אל נניח למתים לקבור את המתים) יוצג במינסטר מסחרית בפאר ריס (מה שלא קרה בארץ), וכן כדאי לציין הישג של במאי ישראלי נוסף, יגאל גידם, שעשה סרט תיעודי בשם אנחנו יהודים ערביים בישראל, שהוצג כאן שלוש פעמים לפני אולמות מלאים. הסרט מתחקה אחר מקורות היהדות יוצאת ארצות ערב, על המורשת התרבותית שלה שהחברה הישראלי אינה מקדישה לה תשומת-לב מספקת. ועל העובדה שרק עליידי אינטגרציה של תרבות זו במדינת-ישראל יש סיכוי להפוך את המדינה לחלק בלתי-נפרד מן המרחב הגיאוגרפי שבו היא שוכנת. הסרט הוזמן כבר למספר פסטיבלים בינלאומיים, כשהזמנה המפתיעה ביותר היא של פסטיבל הסרטים בקהיר (לגידם יש אורחית כפולה, ישראלית-שווייצרית, ולכן יוכל להתלות לסירטו).

ומי יודע אם לא זו תהיה הברכה הגדולה ביותר שתצמח לנו מפסטיבל-הסרטים 30 בקאן.

אחינו

של פרס

את האחריות המפורסמת של אנשי הקולנוע הישראלי סימלה מריבה קרה לגית בצאל הכניסה של מלון קארלטון, שם ניצב ביתן הישראלי. סיבת המריבה: ראיון שהעניק במאי צעיר בשם עוזי פרס (בנו של גיגי פרס) לעיתון מקומי, שבו ציין שהקולנוע בישראל נתון במשבר חמור ביותר. הן מבחינה תעשייתית והן מבחינה רעיונית. הדקע לראיון זה היה יוזמתו של עוזי, יחד עם כ-50 במאים צעירים אחרים, לנסות להורים דם חדש והשקפות אמנותיות חדשות לאמנות ה תעשיית בארץ.

הראיון, לדיברי עוזי, הופיע בצורה מקור טעם ולא הביא את דבריו במלואם, אבל מה שהופיע, הספיק כדי לעצבן עד חורמה את הישראלים הממוסדים שנמצאו במקום. הם התנפלו על עוזי בשצף-קצף, טענו שדברים שכאלה רק ירחיקו משקיעים זרים מן הארץ, ובכלל מי הוא? קטן כזה יצעיר כזה הוצף כזה. שידבר על הקולנוע הישראלי, שיש לו כידוע דוברים מוסמכים יותר (מה שהשיגו הדוברים הללו עד עכשיו, ידוע לכל).

ומבין הדברים שהושמעו בלהט השיחה, הבין עוזי, כי כאילו נרמז לו שאם לא ייזהר בלשונו יתקל בקשיים גדולים כאר שר יבקש לשוב מצרפת, שם בילה את שלוש השנים האחרונות ועשה סרטים, לארץ. מה-גם שדודו, שימעין פרס, אינו עוד בצמרת.

הנאה, אז ששון, הסוחר במטבעות עתיקות, והיודע כיצד מזויפים, פונה גם לתן פרטישור, נחמן אביגד. כל אלה אינם פונים למומחה הראשי שון בישראל, למטבעות, מנהל "מוזיאון הארץ" אריה קינדר, אביגד, כמובן, הוא בין המתעניינים ליימן ויין בימים אלה.

עדותו של ששון אימרת גם כי אין הוא מקיים את החוק, וכי אגף-העתיקות יודע על כך, אם עדותו זו של ששון נכונה, על מנהל אגף-העתיקות, אבי איתן, להתפטר.

ששון המשיך להעיד וסיפר כי סגן-ניצב יצחק רוזן, החוקר בפרשה מטעם מיני קובסקי, טילפן אליו ואמר כי שרה-חנינוך והתרבות נתן הוראה לגמור את העניין, ומיכרחים לגמור את העניין. (ששון לא אמר מה פירוש, לגמור את העניין, בהמ"ך ה'תברר הדבר.) אף ששון לסוחר-העתיקות תמאזה אשר, לדבריו, מכר לו חלק מן השקלים הגנובים, ששון אמר לתמאזה כי שרה-חנינוך אמר שצריך "לג" מור את העניין", וביקש מתמאזה שיגלה לו מי מכר לו את השקלים.

ששון העיד כי עשה עיסקה עם קצין-המישטרה רוזן שלפיה, אם תמאזה לא יגלה מי מכר לו את השקלים, יוכל ששון להוציא את תמאזה מן העניין. נערכה פגישה בביתו של ששון בין תמאזה לסגן-ניצב רוזן (!), ותמאזה שוכנע לסייע לש"ר

יהונתן רובינפלד, לסגור עניין

החנינוך ולהביא את השקלים. אחר-כך היה ששון נוכח במישטרה כאשר רוזן גבה, את עדותו של תמאזה (!).

אנכ, הקצין רוזן ציין בעדותו כי התרשם עמוקות מיואב ששון, "גם כיהודי לאומני", המשתרר שרא די הוציא מן הארץ, "דברים כאלה".

למה? למה? למה?

עוֹפֵט דא הניח לסניגור לחקור את רוזן או את ששון על מה שחורג מן השאלה הפשוטה אם הנאשם גנב או לא. מסקיהדין יקבע אם אמת בכתב-האיר שום. אולם העדויות מעוררות שאלות נוקבות, שאי-אפשר לעבור עליהן לסדר היום: מדוע דא מפרו ירון, איתן וי אכירם מודע חיוני המישטרה?

דמה היה צורך בהתערבותו של רוזנהו כדי הכוון את החקירה? דמה היה צורך שרה-חנינוך והתרבות להתערב, כדי לסיים את החקירה?

מדוע על עוזי פרס, שהעניין השקלים הגנובים, יואב ששון? למה לא נערך חיפוש בביתו? מדוע לא נחקר כהלכה? מה ייעשה נוכח הודאתו כי מכר את אהד השקלים לחו"ל, דבר העלול להוות עבירה פלילית? מה ייעשה נוכח הודאתו כי אינו רושם קניות ומכירות של עתיקות?

מה הם היהסים בין ששון, בראון ויואב ירון, שהתערבו יערבם גוודים כפרשה קטנה של גניבה פשוטה?

ששון, בראון ודובר המישטרה סירבו להשיב לשאלותי על פרשה זו. יגאל רביב

מתנהלות חקורות שר המישטרה. נראה כי תוכן שיחה זו הגיע לידי ידיעת ששון ובראון, שהחריטו די חודות בחלק מן האמת.

אולם העדויות הללו מעלות שאלה נור ספת: ירון, אכירם, וכן מנהל אגף-העתיקות אבי איתן, שמעו ממאיר בן-דב כי השקלים הגנובים נמצאים אצל יואב ששון. אך תחת שוררו לו לרוץ מייד למישטרה, קשרו כולם קשר של שתיקה. בורדב נאלץ לקבל את התכתוב של ששון, להתספק בצילום השקלים ולא להתלונן. רק סירובו של ששון להתיר צילומים, והתעקשותו של בן-דב להתלונן במישטרה, אילצו את הארכיאולוגים לקבל את רצונו.

אזכר, מה מזור: החקירה הופסקה ברבים "נאמנות", רוזנהו מינה איש שהוא כמח בו כי ינזוט את החקירה לאפיקים הרצויים. גם לי מינקובסקי אף נהו את האמת.

רוחצת יד

פרשה הפכה מוררה עוד יותר בהמשך העדויות. סוחר-העתיקות יור אב ששון העיד, כי הוא מבצע עבודות ניקוי לאוניברסיטה העברית, עבור פרוז פסור נחמן אביגד, הסוחר, הידוע היטב בכשרו המיקצועי, סיפר כי רפי בראון אמר לו שבן-דב רוצה רק בפירוטום של השקלים, ולא בשקלים עצמם. ששון לא ראה פסול במכירת עתיקות שנמצאו בחר פירות. הוא מכר חלק מן השקלים שקנה, ושנגנבו מן הכותל, שקל אחד מכר לקונה בחו"ל. מדוע אינו רואה בכך פסול? גם מישלחת-מצדה מכרה את השקלים שמצאה לבנק ישראלי.

ששון אמר כי אינו רושם כחוק קנייה ומכירת עתיקות, אין הוא רושם, כיוון שהוא סוחר מכובד המספק עתיקות למטר דות, למוזיאונים ולאגף-העתיקות. הנה,

יהונתן רובינפלד, לפתוח עניין

עכשיו, יש בידו אוסף חותמות מתקופת בית ראשון, השווה מיליון דולר, והוא מוכן למוכרו למוזיאון ברבע המחיר. אגף העתיקות יודע כי הוא אינו רושם, ואף אינו דורש ממנו לרשום ממכר עתיקות. "הם יודעים עם מי יש להם עניין", העיד ששון.

ששון סיפר כי האוניברסיטה מסרה לו קבוצה של שקלים לניקוי. הוא תיאר כיצד אפשר לזייף שקלים עליידי הפיכת שקל משנה מסוימת לשקל משנה אחרת, ש שוויו גדול יותר. הוא סיפר כי גם רפי בראון מוסר לו חומר לטיפול. השייך הביא לו לניקוי מטבע מסוג "יהד", השייך למישהו שלא נעים לו כי ששון יודע שהוא מטפל בזה בשבילו, ולכן לא אמר לו בראון של מי המטבע. בראון הביא לו גם מישהו השייך לו באופן אישי, איזה צעיר-גוף של פסל דימויני. בראון לא שילם לו, כי בראון מטפל בתמורה בחרטים של ששון. הוא מטפל לפעמים באוסף של ששון. בראון בודק דברים של ששון גם במעבדה של המוזיאון.

נא דשים לב: עדותו שר ששון אמרת כפורוש, כי מנהל המעבי דות של מוזיאון ישראל מתקן כי מעבדות עתיקות שר ששון ללא תשלום, ומקבל מששון מוכותי